

Trnavská univerzita v Trnave
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogických štúdií



*Aktuálne teoretické a výskumné otázky pedagogiky
v konceptoch dizertačných prác doktorandov*

Študentská vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou

Zborník abstraktov

*3. február 2017
Trnava*

Zborník abstraktov je súčasťou plánovaného elektronického zborníka JUVENILIA PAEDAGOGICA 2017 zo študentskej vedeckej konferencie *Aktuálne teoretické a výskumné otázky pedagogiky v konceptoch dizertačných prác doktorandov*, ktorá sa koná dňa 3. 2. 2017 na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

Odborní garanti konferencie:

prof. PhDr. Ing. Blanka KUDLÁČOVÁ, PhD.

prof. PhDr. Viktor LECHTA, PhD.

prof. PaedDr. René BÍLIK, CSc.

doc. PhDr. Andrej RAJSKÝ, PhD.

doc. PaedDr. Martin DOJČÁR, PhD.

doc. PaedDr. Ondrej KAŠČÁK, PhD.

Organizačný výbor konferencie:

Mgr. Ivana ŠUHAJDOVÁ, PhD.

Mgr. Peter KUSÝ, PhD.

Mgr. Adriána LASKOVIČOVÁ

Mgr. Terézia KATRINCOVÁ

Mgr. Lucia KOVÁČOVÁ

Kontaktné údaje:

Katedra pedagogických štúdií

Pedagogická fakulta

Trnavská univerzita

Priemyselná 4

918 43 Trnava

E-mail: konferenciadoktorandovkps@gmail.com

© **Autori**

Za jazykovú stránku jednotlivých príspevkov zodpovedajú autori.

OBSAH

SEKCIA 1

SLÁDKAYOVÁ Michaela (PF UMB) – *Aktuálne otázky kurikula v občianskom vzdelávaní dospelých na Slovensku*

SKÚPA Michaela (PF UMB) – *Aktuálne otázky etiky vo výchove a vzdelávaní dospelých*

BLUSKOVÁ Jana (PdF TU) – *Komparácia edukácie seniorov na Slovensku a v Rakúsku*

CVITKOVIČOVÁ Eva (PF UMB) – *Potreby detí v predprimárnom vzdelávaní*

GERGELOVÁ Henrieta (FSaEV UK) – *Výskum sociálnych vzťahov predškolských detí*

VENZELOVÁ Jana (PF UMB) – *Jazyková a literárna gramotnosť predškolákov z pohľadu učiteľov predprimárneho vzdelávania*

KRNÁČOVÁ Ingrida (PF UMB) – *Pohľad rodičov a učiteľov/učiteľiek na súčasné deti*

SEKCIA 2

NAGYOVÁ Kristína (PdF UK) – *Dôležitosť komplexného prístupu k deťom a žiakom s nevyliciteľným ochorením*

SOBOTKOVÁ Eva (UAP UK) – *Intelektovo nadaní žiaci a ich sociálne vzťahy v triedach s rôznymi formami edukácie*

KRÁLOVÁ Kateřina, MALKOVSKÁ Simona (FTVaS UK) – *Vývoj tělesného složení a hmotnosti žáků šestých tříd ZŠ a prvých ročníků SŠ*

WIRTHOVÁ Jitka (KS ISS FSV UK) – *Legitimizace vzdělávacích nároků – možnosti „pragmatické sociologie“ v analýze pedagogického diskurzu*

NIKODEM Bogumil Felicjan (PdF KU) – *Metody ewangelizacji w praktyce na przykladzie aktualnej sytuacji w Wiedniu i w Bratyslawie*

SEKCIA 3

LASKOVIČOVÁ Adriána (PdF TU) – *Analýza a možnosti skúmania procesu osvojenia na Slovensku*

HAVLÍČEK Jakub (PF UJEP) – *Světlo jako základ výtvarně-pedagogických zadání*

CORFU Terezie (PF UJEP) – *Potravina – vyjadřovací prostředek ve světě umění a jeho integrace do VV*

DLOUHÝ Radek (PedF UK) – *Slovenská a česká akordeónová literatúra*

GARDLÍKOVÁ Monika (PF UMB) – *Metafora, znak, symbol a alegória vo výtvarnej edukácii*

POPAĐÁKOVÁ Sandra (PF UMB) – *Vzťah recyklácie, umenia a výtvarného vzdelávania*

MYŠÁKOVÁ Dagmar (PF UJEP) – *Výstava a expozice muzea umění jako specifický způsob komunikace, interpretace a edukace*

SEKCIA 1

Mgr. Michaela Sládkayová

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra andragogiky

Aktuálne otázky kurikula v občianskom vzdelávaní dospelých na Slovensku

Súčasná spoločenská situácia ponúka priestor na realizáciu vzdelávania dospelých vo formálnom, neformálnom ako aj informálnom učení sa. Príspevok pojednáva o aktuálnych otázkach vzdelávania dospelých v kontexte občianskeho vzdelávania dospelých. Práca sa venuje teoretickému vymedzeniu danej problematiky, ako aj oblasti výskumných otázok, ktoré budú tvoriť základnú koncepciu výskumu v dizertačnej práci. Rovnako poukazujeme na potrebu občianskeho vzdelávania dospelých a jeho významu ako pre jednotlivca, tak aj pre spoločnosť.

Kľúčové slová: občianske vzdelávanie dospelých, kurikulum, kurikulum vo vzdelávaní dospelých, kurikulum v občianskom vzdelávaní dospelých

Mgr. Michaela Skúpa

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra andragogiky

Aktuálne otázky etiky vo výchove a vzdelávaní dospelých

Vzdelávatelia (lektori, školitelia a pod.) dospelých sú profesiou, ktorá programovo podporuje ich osobnostný, profesijný rozvoj a celoživotné učenie sa. Ními vyznávané hodnoty a mravné princípy majú vplyv na ich výchovnú a vzdelávaciu činnosť, sú základom profesijnej etiky a záväzkom, ktorý reguluje ich správanie a konanie v andragogickej praxi. Pre zvýšenie profesionalizácie výkonu sa už desaťročia v zahraničí skúmajú a vyvíjajú profesijné kódexy obsahujúce profesijné, etické normy alebo hodnoty, ktorými sú príslušníci profesie viazaní vo svojom správaní a konaní. Výskum etických noriem a hodnôt, ku ktorým sa hlásia vzdelávatelia dospelých predstavuje významnú súčasť ich profesijného potenciálu. Je súčasťou ich profesijnej identity, integrity a prestíže. Komplex prístupov v inštitucionálnom a individuálnom poňatí profesijnej etiky predstavuje v andragogike nové výskumné pole.

Kľúčové slová: etika, etický kódex, morálka, integrita, andragogická etika

Mgr. et Mgr. Jana Blusková

Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogických štúdií

Komparácia edukácie seniorov na Slovensku a v Rakúsku

V kontexte demografického vývoja je neprehliadnuteľné čoraz vyššie zastúpenie seniorov v populácii vo väčšine vyspelých krajín. Preto sa o to viac v poslednej dobe vyžaduje starostlivosť o seniorov z viacerých hľadísk, nevynímajúc ani edukáciu, ktorá má aj v staršom veku svoje opodstatnenie

i špecifiká. Logické dôsledky nárastu seniorov v populácii vyústili v to, že sa najmä v nemecky hovoriacich krajinách začali vytvárať kurzy a študijný program geragogika, ktorý pripravuje odborníkov pre prácu so seniormi. V príspevku sa zameriavame na súčasný model starostlivosti o seniorov z pohľadu edukácie na Slovensku a v Rakúsku. Cieľom je porovnať a preskúmať možnosti edukačnej starostlivosti o seniorov v týchto dvoch krajinách a zhodnotiť perspektívy práce geragógov a geragogičiek ako nového povolania.

Kľúčové slová: seniory, geragogika, starostlivosť o seniorov, zariadenia pre seniorov

Mgr. Eva Cvitkovičová

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra elementárnej a predškolskej pedagogiky

Potreby detí v predprimárnom vzdelávaní

Poznávanie potrieb detí patrí k základným východiskám plánovania, realizovania a evaluovania edukačného procesu. Cieľom dizertačnej práce je identifikovať konštrukt potrieb detí v preprimárnom vzdelávaní a analyzovať realitu ich napĺňania v edukačnej praxi. V príspevku sumarizujeme teoretické východiská poznávania prirodzených potrieb detí so zreteľom na edukačné potreby v preprimárnom vzdelávaní. K problematike pristupujeme interdisciplinárne v rámci konceptov humanistickej psychológie a humanistickej pedagogiky. V príspevku sa zameriavame na vymedzenie základných pojmov a niekoľkých klasifikácii ľudských potrieb, ktoré špecifikujeme o aspekt vývinových dispozícií a rozvojových potencialít detí predškolského veku a preprimárnej edukácie. V závere načrtujeme ďalšie postupy pri realizácii dizertačnej práce.

Kľúčové slová: potreby detí, hierarchizácia potrieb, edukačné potreby, potreby v predprimárnej edukácii

Mgr. Henrieta Gergelová

Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta sociálnych a ekonomických vied, Ústav sociálnej antropológie

Výskum sociálnych vzťahov predškolských detí

Vo svojom výskume sa zaoberám vzťahmi medzi deťmi – emocionálnymi vzťahmi priateľstva, hierarchickým usporiadaním malej sociálnej skupiny a socioekonomickým statusom rodiny dieťaťa. Preskúmať tieto sociálne faktory si vyžaduje longitudinálny terénny výskum. Tento príspevok vychádza zo skúsenosti z dlhodobého stacionárneho výskumu v jednej z materských škôlok v srbskej Vojvodine. Výskumnú vzorku tvorí 25 detí predškolského veku (vo veku 4 až 5 rokov) a ich rodičia. Metódy zberu dát zahrňujú predovšetkým štandardné antropológické metódy, zúčastnené pozorovanie a rozhovory. Okrem predstavenia témy dizertačnej práce, je cieľom tohto príspevku prezentovať obmedzenia vo výskume s predškolskými deťmi.

Kľúčové slová: detská rovesnícka skupina, metódy zberu dát, antropologický výskum

Mgr. Jana Venzelová

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky

Jazyková a literárna gramotnosť predškolákov z pohľadu učiteľov predprimárneho vzdelávania

V príspevku popisujeme metodologickú prípravu pedagogického výskumu. Prostredníctvom viacerých výskumných oblastí a metód sa snažíme nájsť komplexnú odpoveď na otázku, aký je aktuálny stav jazykovej a literárnej gramotnosti detí pri vstupe do základnej školy a aký je jej súlad s výkonovými štandardmi vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia. Bližšie popíšeme výskumné zistenia vyplývajúce z obsahovej analýzy a metódy ohniskových skupín, ktorou sme zisťovali názory učiteľov predprimárneho vzdelávania na tému dizertačnej práce. Závery výskumu nám poskytnú ucelený obraz, ktorý plánujeme využiť na revíziu výkonových štandardov v predprimárnom vzdelávaní a pri špecifikácii kompetencií dieťaťa na konci vzdelávania v oblasti Jazyk a komunikácia, s pravdepodobným výstupom vypracovania monografie alebo praktickej príručky.

Kľúčové slová: dieťa na prahu vzdelávania, gramotnosť, jazyková gramotnosť, literárna gramotnosť

SEKCIA 2

Mgr. Kristína Nagyová

Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta, Katedra špeciálnej pedagogiky

Dôležitosť komplexného prístupu k deťom a žiakom s nevyliciteľným ochorením

Chorobu možno ponímať ako multifaktoriálny jav, na ktorý nahliadame z viacerých hľadísk. Ide najmä o hľadisko medicínske, sociálne a hľadisko pedagogické, respektíve špeciálnopedagogické (Nagyová, Harčariková, 2015). S týmto tvrdením súhlasí aj Matejček (2001), ktorý uvádza, že človeka treba ponímať komplexne, z rôznych hľadísk pričom ak dôjde k narušeniu jednej zložky komplexného systému človeka, porucha sa nutne prejaví vo funkcii celku. Z tohto dôvodu považujeme za dôležité, aby sa k deťom a žiakom, ktorí majú diagnostikované nevyliciteľné ochorenie pristupovalo komplexne, zo všetkých spomenutých stránok, pričom vyzdvihujeme najmä oblasť špeciálnopedagogickej starostlivosti.

Cieľom príspevku je prezentovať zámery výskumu orientovaného na problematiku edukácie jednotlivcov s nevyliciteľným ochorením, ako aj psychologickú a sociálnu starostlivosť o tieto deti a žiakov a ich užšie a širšie sociálne prostredie.

Kľúčové slová: dieťa a žiak s nevyliciteľným ochorením, edukácia, komplexná starostlivosť, rodina, škola

Mgr. Eva Sobotková

Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta sociálnych a ekonomických vied, Ústav aplikovanej psychológie

Intelektovo nadaní žiaci a ich sociálne vzťahy v triedach s rôznymi formami edukácie

Špecifiká vývinu intelektovo nadaných žiakov môžu v niektorých prípadoch viesť k sociálnym a adjustačným ťažkostiam v školských triedach. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby intelektovo nadaných žiakov preto nespočívajú iba v kognitívnej stimulácii, ale aj v podpore zdravého sociálneho a emocionálneho vývinu týchto detí. Cieľom príspevku je pomenovanie niektorých výziev pre psychologický výskum smerom k lepšiemu porozumeniu sociálnych vzťahov intelektovo nadaných žiakov v podmienkach slovenského školstva a zároveň k obohateniu neutíchajúcej diskusie o výhodách a nevýhodách jednotlivých foriem edukácie tejto skupiny detí.

Kľúčové slová: intelektovo nadaný žiak, sociálne vzťahy nadaných žiakov, integrácia, segregácia

Mgr. Ingrida Krnáčová

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky

Pohl'ad rodičov a učiteľ'ov/učiteľiek na súčasné deti

V príspevku autorka opisuje teoretické a metodologické východiská dizertačnej práce. Dizertačná práca pojednáva o súčasnom šesťročnom dieťati a jeho svete. Autorka opisuje realizovanú časť výskumu súčasných detí, zisťujúcu, aké sú predstavy rodičov a učiteľiek predprimárneho a primárneho vzdelávania o súčasných deťoch.

Kľúčové slová: súčasné dieťa, dieťa na prahu vzdelávania, názory rodičov, učiteľiek

Mgr. Kateřina Králová, PhDr. Simona Malkovská

Univerzita Karlova v Prahe, Fakulta tělesné výchovy a športu

Vývoj tělesného složení a hmotnosti žáků šestých tříd ZŠ a prvních ročníků SŠ

Studie sleduje žáky šestých tříd ZŠ a prvních ročníků SŠ. Pomocí přístroje OMRON Karada Scan bylo měřeno 202 studentů, u kterých se zjišťovala hmotnost, výška, BMI a procentuální množství tuku v těle. Výsledky ukázaly vysoké množství tuku i chlapců majících dle hodnot BMI nadváhu či obezitu. 30,6 % dívek a 33,4 % chlapců na ZŠ; na SŠ 19,7 % dívek a 22,7 % chlapců. Pozitivní bylo zjištění, že BMI žáků ZŠ bylo průměrně vyšší než BMI studentů středních škol. Na střední škole ubýlo také dětí, jež mají nadváhu či obezitu. Obecně bylo naměřeno vysoké množství tuku těle. Nejvyšší u studentek středních škol. 30 a více procent tuku v těle má 54,1 % (oproti 23,4 % dívek na ZŠ). Měření bude pokračovat za 3 roky, kdy daní studenti budou v posledních ročnících ZŠ i SŠ. Porovnání zmíněných dvou souborů dat ukáže trend, kterým se BMI a množství tuku v těle dětí

ubírá.

Klíčové slova: BMI, obsah tuku v těle, žáci ZŠ, studenti SŠ.

Mgr. Jitka Wirthová

Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií

Legitimizace vzdělávacích nároků – možnosti „pragmatické sociologie“ v analýze pedagogického diskurzu

Cílem příspěvku je představit možnosti a limity „pragmatické sociologie“ (Boltanski, Thèvenot 1999, 2006, Boltanski 2005, Blokker 2011) při analýze cílů vzdělávání v současných kurikulárních dokumentech a aktérů, kteří o jejich podobě rozhodují. Dále na předběžné analýze vlivného dokumentu *Education at a Glance* (OECD, 2016) ukážu možnost aplikace konceptu „Orders of Worth“, který by mohl nabídnout vhodný analytický rámec při studiu vzdělávacích nároků.

České školství je stále kritizováno, že nedostatečně reflektuje nároky doby. Skrze kurikulární reformu a její četné aktualizace se představitelé vzdělávací politiky snaží zavádět nové a nové cíle, které by měly novým požadavkům (nejčastěji „vzdělanostní společnosti“) vyhovět. Tyto nové cíle se ovšem jeví být v některých případech značně problematické a vytvářejí určité tenze. Klíčovým úhlem pohledu tohoto příspěvku není, jak co nejlépe tyto nároky implementovat do školních plánů, ale pojmout je jako součást pedagogického diskurzu, do kterého mají přístup různí institucionální aktéři (vedle státu například vlivné mezinárodní organizace, nezisková a podnikatelská sféra). Z tohoto hlediska se jeví jako velmi důležité pro porozumění nárokům, požadavkům a cílům vzdělávání zkoumat definice těchto nároků a jejich ospravedlnění, které jednotliví aktéři současného diskurzu produkují.

Jako výchozí materiál pro analýzu budou použity takové dokumenty, které jsou klíčové pro rozhodování na úrovni vzdělávací politiky, tedy konkrétně na textové dokumenty, které mají přímé důsledky na podobu vzdělávacích nároků v českém vzdělávacím prostředí. Tento přístup není zcela nový. Řada badatelů se věnuje problematickým nárokům v současném diskurzu a nabízejí bohaté porozumění příčinám či faktorům jejich vzniku. (například Aasen – protichůdné režimy vědění, Kaščák – neoliberální governmentalita, Keller – rozporné sociální a ekonomické zadání, Nillson, Whillborg – spor směnné a užitné hodnoty, Petrussek – křížení paradigmat v jednom diskurzu, Strouhal – antinomičnost pedagogických diskurzů, Šíp – spor ranně a pozdně moderního paradigmatu a mnoho dalších).

Pro svoji práci hledám takové nástroje, které umožňují porozumět, jak takové nároky vznikají a jakým způsobem jsou legitimizovány. Pro uplatnění vícedimenzionálního pohledu, který by umožnil všimnout si širšího spektra aktérů, kteří mají vliv v pedagogickém diskurzu, a všimnout si jejich hodnotových východisek při definování vzdělávacích nároků, bych chtěla ověřit aplikovatelnost analytického modelu „Orders of Worth“ Boltanského a Thèvenota (1999).

Nejprve stručně představím svůj disertační projekt, do jehož rámce zasadím předkládaný konferenční příspěvek. Dále se zaměřím na hlavní teoretická východiska a představím možnosti „francouzské pragmatické sociologie“ a její nejkritizovanější limity. Nakonec na příkladu analýzy značně vlivného dokumentu *Education at a glance* (OECD 2016) ukážu možné výhody a nevýhody aplikace konceptu „Orders of Worth“. K závěrečné diskusi bych přenechala další možné koncepty „pragmatické

sociologie“ a její možné přínosy (například: autonomní kompetentní aktér, schopnost kapitalismu tvořivě zapracovat vlastní kritiku, diferenciaci mezi reformní a radikální kritikou a možnostmi kompromisů).

Klíčové slová: Pedagogický diskurz, pragmatická sociologie, vzdělávací politika, vzdělávací nároky, režimy vědění, hodnotové rámce

Mag. theol. Bogumil Felicjan Nikodem

Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta

Metody ewangelizacji w praktyce na przykladzie aktualnej sytuacji w Wiednu i w Bratislawie

W niniejszej pracy ewangelizacja rozpatrywana będzie zarówno w aspekcie przepowiadania publicznego skierowanego zasadniczo do osób jeszcze „nienawróconych” przyjmując głównie formę katechizacji bądź też neokatechizacji na „forum publicum” poprzez zastosowanie tradycyjnych jak i najnowszych form ewangelizacji zarówno personalnej jak i masowej.

W pracy zostaną ukazane pojęcia, terminy związane z ewangelizacją używane bardzo często zastępczo na jej określenie takie jak na przykład: misja, przepowiadanie, ewangelizacja czy wreszcie nowa ewangelizacja

Klíčové slová: Evangelisation, Wien, Bratislava, kerygmat, Evangelism, Europa

SEKCIA 3

Mgr. Adriána Laskovičová

Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogických štúdií

Analýza a možnosti skúmania procesu osvojenia dieťaťa na Slovensku

Osvojenie maloletého dieťaťa je procesom náročným a v mnohých prípadoch veľmi zdĺhavým. Pri osvojení si žiadatelia o osvojenie prechádzajú jednotlivými fázami, či už ide o samotné rozhodovanie sa, prípravu na osvojenie či nadviazanie kontaktu s dieťaťom, počas ktorých zažívajú najrôznejšie emócie a získavajú mnohé skúsenosti. Cieľom príspevku je ozrejmiť proces osvojenia na Slovensku a v súvislosti s tým nadviazať na možnosti skúmania, ktoré tento proces ponúka.

Klíčové slová: osvojenie, fázy osvojenia, príprava na osvojenie, subjekty podieľajúce sa na osvojení, motivácia žiadateľov

Mgr. Jakub Havlíček

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné kultury

Světlo jako základ výtvarně-pedagogických zadání

Příspěvek představuje autorská výtvarně-pedagogická zadání, kde je primárním základem nehmotné, nestálé a mnohdy problematicky uchopitelné světlo. Oborově zaměřená práce se soustředí na vývojové tendence ztvárnění a zpracování média světla v umění a ve výtvarné výchově. Hlavními body zájmu jsou médium světla a důležitost místa. Důraz je kladen na akční polohu při tvorbě kreativních činností. Zainteresovaný jedinec se osvobozuje od nehybného, zevšednělého a pasivního pojetí. Mezi podstatné rysy jednotlivých zadání patří vzdělávací přístup orientovaný na práci s jednotlivcem coby s osobností, součinnost, integrace, interakce, zážitkové učení, autentické prožívání, atd. Psychomotorika i poznávací strategie zúčastněných osob se tvaruje skrze vnitřní a vnější podněty. Charakterizované konání je jednou z nepostradatelných oblastí nezbytných pro navazující a komplexní výzkumné působení v rámci disertační práce.

Klíčové slova: světlo, prostředí, vnímání, interakce, dílo, tvůrce, divák, pedagog, výtvarná výchova

Mgr. Terezie Corfu

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné kultury

Potravina – vyjadřovací prostředek ve světě umění a jeho integrace do VV

Téma příspěvku se vztahuje k potravině, jež je využívána ve výtvarném umění. Potravina je zde vytržena ze své typické postaty – nasytit a je povýšena do role hlavního vyjadřovacího prostředku. Text příspěvku je zaměřen na způsoby a kontexty práce s potravinou ve výtvarném umění a dále na její možné integrování do hodin VV. Práce s potravinou může být v daném kontextu chápána jako problematičtější až kontroverzní. Není prioritní příspěvkem poukazovat či reagovat na globální problematiku související s potravinou. Snahou je ukázat možnosti a způsoby práce s ní, coby s dalším nevšedním materiálem hledajícím si cestu do výuky VV.

Klíčové slova: jídlo, umění, výtvarná výchova, výtvarný prostředek, integrace

Mgr. Radek Dlouhý

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy

Slovenská a česká akordeonová literatura

Příspěvek představí jednotlivé generace skladatelů, které psaly pro nástroj akordeon na Slovensku a v Česku od 50. let 20. století až do současnosti. Součástí příspěvku je krátké představení nejvýznačnějších osobností v této oblasti a vyzdvihnutí několika vybraných děl.

Klíčové slova: akordeon, čeští současní skladatelé, slovenští současní skladatelé, skladby pro akordeon

Mgr. Monika Gardlíková

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarnej kultúry

Metafora, znak, symbol a alegória vo výtvarnej edukácii

Cieľom prezentovaného príspevku bude priblížiť doterajšie výsledky z predvýskumov a výskumu k dizertačnej práci s názvom Metafora, znak, symbol a alegória a ich aplikácia v sekundárnom vzdelávaní. Budeme sa zaoberať možnosťami využívania metafory, alegórie, symbolu a znaku v podmienkach sekundárneho vzdelávania z pohľadu pedagógov i žiakov. Ťažiskom je priblíženie významu porozumenia a dekodovania spomínaných pojmov, najmä v súvislosti s množstvom vizuálnych podnetov súčasného sveta i premenami spôsobov komunikácie ako súčasť prípravy na dianie v ňom. Mapujeme schopnosti sebaujadrnenia prostredníctvom uvedených pojmov i v porovnaní so žiakmi primárneho aj terciárneho vzdelávania a hľadáme ďalšie možnosti ich efektívneho využitia v sekundárnom vzdelávaní. Povaha skúmanej problematiky vyžaduje kvalitatívny charakter výskumu.

Kľúčové slová: metafora, znak, symbol, alegória, sekundárne vzdelávanie, vizuálna komunikácia

Mgr. Sandra Popad'áková

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarnej kultúry

Vzťah recyklácie, umenia a výtvarného vzdelávania

Hlavným cieľom príspevku je upozorniť na potrebu ekologického obratu myslenia a konania súčasnej civilizácie. Autorka vidí značný prínos práve vo výtvarnom vzdelávaní, prostredníctvom ktorého môžeme posilniť recyklačné návyky a pozitívne ovplyvniť veľmi dôležité enviromentálne cítenie.

Kľúčové slová: Vzdelávanie, životné prostredie, recyklácia, enviromentálne cítenie, výtvarná výchova

Mgr. et MgA. Dagmar Myšáková

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné kultury

Výstava a expozice muzea umění jako specifický způsob komunikace, interpretace a edukace

Príspevek predstaví dĺžňú časť dizertačnej práce Instalace uměleckého díla jako forma edukace. Součástí práce je kvalitativní výzkum zaměřený na způsoby, jak výstavní instituce v České republice a v zahraničí zacházejí s instalací uměleckého díla a architektonickým řešením výstavy jako nosičem sdělení, prostředkem komunikace a edukace. V rámci příspěvku budou na jednotlivých případech představeny různorodé přístupy k pojetí instalace výstavy a umělecké expozice.

Kľúčové slová: zprostředkování umění, interpretace umění, instalace uměleckého díla, architektonické řešení výstavy, galerijní pedagogika